

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quomodo ex patre Diabolo Iudæi?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83011)

c.1. dixi. Consilendus & Augustinus l. 6. contra sermonem Arianorum c. 3. & 4.

§. 2. Quare, inquit, loquelam λαλιαν meam non cognoscitis? Respondet. Quia sermonem meum λογον non potestis audire. Quid differt λαλιαν & λογον hoc loco quaerit solet. Mihi pro eisdem accipi videntur. Exprobrat enim illis stuporem & caecitatem, qua non agnoscent verum esse sermonem Christi, nec approbant, ita ut non plus ex eo vtilitatis capiant, quam si barbara & ignota illis lingua vteretur. Ad hoc respondet: cautam esse quia non possunt audire sermonem. Hoc est tanto odio, invidiaque; furete, ut ne quidem ad aures admittere velint. Quos enim inflammata ita homines videre non possunt, eorum nec sermones audire sustinent. Non igitur in Deum culpam non auditi sermonis transcribit, quasi ille potestatem audiendi negasset, sed praefactio odio causam assignat. Quocirca vera est Theophylacti expositio. επεν οτι ου δυνασθε ακειν τον λογον μη ανη τε ο βυλασθε. Dixit, non potestis audire, pro non vultis. Impediebat enim odium voluntarium. Ιδωδ & κηφ & φθον & ιδιαιτητα τω Αβδωλω; mendacium & invidia propriissima Diabolo.

VERSUS 44.

Vos ex patre diabolo estis: & desideria patris vestri vultis facere. ille homicida erat ab initio, & in veritate non stetit: quia non est veritas in eo. cum loquitur mendacium, ex propriis loquitur, quia mendax est, & pater eius.

QUESTIO I.

Quomodo ex patre diabolo Iudaei?

§. 1. Crauissima exprobratio, cum semen Abraham illi, & Deum Patrem iactarent, Christus diabolum eorum patrem esse asseuerat, & eos desideria patris sui perficere; non consistit in cognatione substantiae, sed studiorum, οση εν τη ης συζηθειαν, οδη εν τη ης προαρεσιν συζηθει. In ea coniunctione, qua sit secundum consanguinitatem, sed qua secundum electionem. Nec de ceteris modo vitiis similitudinem interpretor. Sed praecipue de magno, quo in Christum ferebantur, odio. Nisi enim Deo velut hosti infensi essent, non tam furenter in Christum inueherentur. Daemonis autem impulsu Christum oppugnant: ut Cain qui ex maligno erat, & occidit fratrem suum.

§. 2. Manichaei locum Geneseos 1.26. vbi homo dicitur ad similitudinem Dei factus, contrarium huic loco dixerunt. Augustinus contra Adimantum Manichaeum. c. 5. De eo quod scriptum est in Genesi, Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram. Hunc locum Manichaei, quod scriptum est in Genesi hominem factum esse ad imaginem & similitudinem Dei, propterea dicunt novo Testamento esse contrarium, quia Dominus in Evangelio dicit Iudaeis, vos ex patre diabolo estis, & desideria patris vestri facere vultis: ille homicida erat ab initio, & in veritate non stetit, quia veritas in eo non est.

Eodem modo Epiphanius contra Caianos. Nullum autem iuxta mentem bonum aut malum dicunt, sed iuxta naturam. Et primum quidem videamus de Cain, quomodo veteris Testamentum dicit: Maledictus tu a terra qua aperuit os suum ut susciperet sanguinem fratris tui ex manu tua. Et rursum: Maledictus tu in operibus tuis, & eris gemens ac tremens in terra.

Diaboli filij moribus.

Manichaeorum error.

Consona autem veteri Testamento Dominus in Evangelio de hoc dicit, quando Iudaei dicebant, nos patrem habemus Deum: Dominus vero ad ipsos dixit, vos filij estis patris vestri diaboli, quia mendax est. nam & pater ipsius mendax erat: ille homicida erat, & in veritate non mansit. Quum loquitur mendacium ex propriis loquitur, quia pater ipsius mendax erat. Vnde etiam aliae haereses vbi audierunt verbum hoc, patrem quidem Iudaeorum diabolum esse dicunt.

Et contra Archonticos. Dicunt autem hi, velut etiam supra a me indicatum est, diabolum esse filium septima potestatis, hoc est ipsius Sabaoth. Esse autem Sabaoth Deum Iudaei. Diabolum vero malum eius filium, qui cum sit in terra, aduersetur proprio patri. Et ipsius patrem neg. talem esse, neque verus esse incomprehensibilem Deum, quem patrem vocant, sed sinistra esse potestatis. Porro rursus aliam fabulam hi narrant. Diabolum, inquit, progressus ad Euum, copulatus est ipsi velut vir mulieri, & genuit ex ipsa & Cain & Abel, quapropter restitit alter alteri, propter emulationem quam mutuo exercebant, non eo quod placuit Abel Deo, velut veritas ipsa habet, sed alium errante, rationem asserunt: quoniam inquit, amabant ambo sororem suam propriam, & ea de causa insurrexit Cain aduersus Abel & occidit ipsum. Ex natura enim dicunt ipsos ex semine diaboli, velut dixi, natos esse.

Haec enim illam terribilissimam hodie nonnulli recipient, qui ex Lutheri schola prodierunt & libris scriptis defenderunt, Flaciani, & Cyriacus Spangebergicus, Christoph. Irenaeus, Matthias Schneider, Hieronym. Opitius, Tobias minister Ratisbonensis, eorum consortes Manichaei, qui peccatum originale essentiam hominis dixerunt, ideoque eius creationem bono principio tribuere non poterunt.

Verum constat ista de imitatione Satanae, de obedientia illi praestita, impietatis successione, non mutatione naturarum fieri. Ambrosii l. 4. in Lucam de successione malitiae interpretatur.

Eodem modo Augustinus l. 1. c. 13, contra Petilianum. Hebraei autem valde impios vocabant filios Belial. Christus Iudam Ioan. 6. 70. Iudam vocat diabolum. Sic i. Reg. 25. 17. & 3. 29. 21. 10. & 11. 13. Filii Belial vocantur filii Diaboli. Caesarius Arelatens. hom. 18. prolixè exponit.

Vide & Macarium hom. 46. Commune autem est naturis rerum vt sit pem suam referat soboles. ενασεν οδ ψυχημα ποτς ιδωις ενασεν τον εσιν. Omne enim gentium simile est gignentibus. η οδ ανανωσις αυτς εκει εστιν, εγος κηφ εψωζη. Requit enim eius ibi est, unde & ortum est.

QUESTIO II.

Quomodo diabolus homicida ab initio?

§. 1. Ab initio homicida fuit, nam tentando, atq; vincendo, tentatos occidit: omnes n. cor. pote, multietiam animam morti sunt, nempe morte secunda. Sap. 2. Deus creavit hominem inexterminabilem, & ad imaginem similitudinis suae fecit illum. inuidiam autem mors introiit in orbem terrarum.

Homicida ab initio aliter non fuit, vt ait Leo, nisi, quia primos homines veneno suae mortificauit inuidiae. Vide Theodoretum, Eucherium, Bedam Chrysofomum, Augustinum in Gen.

Bellarminus l. 3. cap. 2. de amissione gratiae & statu peccati. S. Prosperi & Augustini & Prosperi sententiam citat, qua videntur affirmare, tentationem diaboli, in primis antegressam oculum superbiae; sed ipse eos excusat, & interpretatur, non de superbia omnem tentationem antecedente, sed quae in ipsa tentatione sit nata. Sic enim loquitur S. Prosperi l. 2. de vita contemplatiua cap. 19. Et mihi quidem videtur quod non ederent de ligno prohibito, nisi concupiscerent, & non concupiscerent nisi tentati: nec tentarentur nisi desererent: nec desererent nisi ipsi desererent.

ADAMI CONZEN
112
+ Evangelium
CVI
11